

Verslag van de bijeenkomst met Minister-president Rob Jetten en minister Mirjam Sterk VWS op maandag 1 juni. Zij werden ambtelijk ondersteund door een raadsadviseur en beleidsadviseur. De tekstschrijver was ook aanwezig. De ontmoeting vond plaats op het ministerie van Algemene Zaken in Den Haag.

Deze ontmoeting is georganiseerd door LSMO naar aanleiding van brieven verstuurd aan de Minister-president en de minister van VWS door LSMO. Dit in het kader van 75 jaar Molukkers in Nederland.

Aanwezig: Joaniek Vreeswijk, Joost Manusama, Noel Silalahi, Rocky Tuhuteru, Maurice Seleky, Jeanny Vreeswijk-Manusiwa, Grace Tanamal.

Het was een bijzondere en constructieve vergadering met premier Jetten en minister Sterk in Den Haag. Wij hebben de premier en de minister laten weten dat wij op zaterdag 30 mei met andere Molukse organisaties hebben gesproken over rechtsherstel en de ronde tafels waarbij Kamerleden met mensen van de Molukse gemeenschap in gesprek gaan na het reces. De uitkomsten kunnen dan worden meegenomen naar de toekomst in het programma rechtsherstel.

Wij hebben duidelijk gemaakt dat wij geen woordvoerders zijn en ook niet de Molukse gemeenschap vertegenwoordigen, maar daar wel zelf deel van uitmaken.

Wij hebben diepgaand en genuanceerd onze zienswijzen kunnen delen over erkenning en rechtsherstel in dit historische herdenkingsjaar.

Onze boodschap is nu op het hoogste niveau gebracht en dat was precies de bedoeling van de brief aan de premier waarin wij hebben gevraagd om met ons in gesprek te gaan over rechtsherstel, onze gezamenlijke geschiedenis en wat wij van dit kabinet mogen verwachten.

Wij kregen volop de gelegenheid om zaken aan de orde te stellen zonder dat wij het gevoel hadden dat wij hierin beperkt werden.

Zo hebben wij aangegeven dat wij een leeg excuus niet op prijs stellen. Er moet wel inhoud aan worden gegeven. Het mag geen symboolpolitiek worden. Herstel betekent ook een stap vooruit en na 75 jaar is het noodzakelijk dat er een gebaar wordt gemaakt. Daar hebben mensen nu recht op. Het voorbeeld werd gegeven van een 97 jaar oude dame die vertelde nu eindelijk wel eens gezien te willen worden.

Wij vinden dat er een programma rechtsherstel moet komen en dat een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek alle feiten boven tafel moet krijgen. Dat er een zorgvuldig proces moet volgen en dit zou moeten leiden naar een nationaal traject. Een zorgvuldig proces van rechtsherstel is niet alleen relevant voor Molukse burgers, maar voor alle Nederlanders vanuit het vertrouwen dat de rechtsstaat zelfcorrigerend optreedt.

De erkenning moet ook rekenschap geven van het koloniale verleden van Nederland en de Molukken en de 400 jaar oude gedeelde geschiedenis. Het heden en de toekomst.

Dit alles speelt net zo goed bij de jongere generatie en er werd een oproep aan het kabinet gedaan om hier gehoor aan te geven. Noodzakelijk dat er urgentie wordt gevoeld door het kabinet. Het is nu een kans voor open doel voor het kabinet om aan herstel te werken. Tijd dat de regering toegeeft dat er fouten zijn gemaakt en dat die fouten moeten worden hersteld. Ambtelijk werd aangegeven dat er vanuit de gemeenschap hulp nodig is over hoe vorm en invulling te geven aan de erkenning en rechtsherstel waar wij om vragen.

Ditzelfde staat ook in de brief die gestuurd is door de Minister-president en de minister aan de voorzitter en secretaris van LSMO.

Daarin staat dat het Kabinet samen met vertegenwoordigers uit de Molukse gemeenschap wil bespreken hoe er op een passende manier aandacht kan worden gegeven aan 75 jaar Molukkers in Nederland.

"Vertel Het Hele Verhaal" waardoor de aandacht voor de Slavernijhistorie van Nederland niet alleen beperkt blijft tot de Trans-Atlantische Slavernij maar er ook structurele aandacht is voor de Slavernij in de Oost.

Wij hebben een schrijven van Mark Rutte van 10 oktober 2022. Hierin staat dat de bijeenkomst op het Catshuis met een delegatie van ons heeft geleid tot waardevolle inzichten.

Dat we graag willen weten waartoe de inzichten die zijn opgedaan door de vorige premier hebben geleid en wat dit betekent voor de Molukkers. Deze was al eerder uitgereikt aan Mark Rutte in 2022, maar daar is nooit een terugkoppeling over geweest.

De huidige premier kreeg het statement met begeleidende brief van Niet mijn Aankomst uit 2021 en de uitkomst van de enquête uitgevoerd door MOZA in 2022 opnieuw uitgereikt. Het statement was in 2021 ondertekend door ruim 100 organisaties waaronder stichtingsbesturen, wijkraden en door 3000 individuen.

De premier beaamde dat wij een langer proces met elkaar moeten aangaan waarbij er ook recht gedaan moet worden aan de diversiteit binnen de gemeenschap. Dat je moet leren van de geschiedenis en wat is het beste moment om iets te doen? Dat hij heel goed begrijpt dat dit het jaar is dat er iets moet gebeuren. Dat het de laatste kans is voor de laatsten van de eerste generatie. De premier gaf aan dat 21 juni het moment is om iets te doen voor de Molukkers en wilde graag weten waarom deze herdenking anders is dan die van 5 jaar geleden.

Er is hierop geantwoord dat de herdenking en de onthulling van het monument op 21 juni vanuit de gemeenschap komt en er breed draagvlak voor is. Dit in tegenstelling tot 5 jaar geleden waar geen draagvlak voor was omdat ook de gemeenschap zelf er niet bij betrokken was.

Wij hebben aangegeven dat RMS vlaggen hier niet verboden zijn en dat deze dus ook niet verboden moeten worden op de komende herdenking. Geadviseerd met Yordi Tahamata te spreken wanneer er vragen zijn over deze dag.

Wij hadden al voor de kabinetsformatie gevraagd om in het regeerakkoord iets op te nemen om recht te doen aan de Molukkers. In het regeerakkoord is opgenomen: "Wij werken aan maatschappelijke bewustwording over het koloniale verleden".

Inhoudelijk zijn ze daar nu wel mee bezig. Op termijn wordt erop teruggekomen hoe en wat dit betekent en hoe hier vorm aan wordt gegeven.

Het is nu aan de politiek en kabinet om stappen te zetten. Don Ceder is bezig met een motie die hier een bijdrage aan moet leveren. Na de zomer zullen er tafelgesprekken worden georganiseerd waar Kamerleden en mensen uit de Molukse gemeenschap met elkaar in gesprek zullen gaan.

Bij het afscheid werden wij bedankt door de ambtelijke staf voor het schrijven van de brieven omdat deze ertoe hebben geleid dat dit gesprek heeft kunnen plaatsvinden. Dat werd zeer op prijs gesteld.

Toelichting op dit verslag

LSMO heeft tijdens het bovenstaand overleg met premier Jetten en minister Sterk zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de uitspraken en suggesties van de vertegenwoordigers van de Molukse organisaties die op 30 mei aanwezig waren tijdens de bijeenkomst waarbij wij gezamenlijk de thema's hebben besproken, namen van eventuele deelnemers aan de tafelgesprekken hebben geïnventariseerd en de locatie waar de gesprekken gaan plaatsvinden hebben vastgesteld.